

Naima en Karim

Van Hassnae Bouazza verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos uitgevers

Arabieren kijken
Een koffer vol citroenen

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos uitgevers via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Hassnae Bouazza

Naima en Karim

Een liefdesverhaal in Marokko

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 7011 3

ISBN 978 90 263 7012 0 (e-book)

© 2026 Hassnae Bouazza

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn niet toegestaan

Omslagontwerp Roald Triebels, Amsterdam

Omslagillustratie © plainpicture/Joseph Fox

Foto auteur © Ester Gebuis

Ambo|Anthos uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor Peter

Het is nog stil op straat, op het getjilp van de vogels na en het gemiauw van de buurtkatten, die zich rond de lantaarnpaal op de hoek van de straat verzameld hebben als dagarbeiders die wachten op een volgende klus. De katten zijn van niemand en iedereen. Ze gaan van huis naar huis, wringen zich via hekken en open deuren naar binnen en buiten, kroelen met wie maar wil, maar binden zich aan niemand. De bewoners zetten schotels met eten voor ze neer op de stoep of bij hun voordeur; zij weten als geen ander dat de katten alleen aan zichzelf toebehooren. De nachten brengen de katten door op de platte daken en in de vensterbanken; de ochtenden struinen ze langs de huizen, op zoek naar een onfortuinlijke muis die hun pad kruist of een bakje kattenvoer; en de middagen liggen ze in de schaduw om aan de onverbiddelijk hete zomerzon te ontsnappen. Die zon openbaart zich rustig, flikkerend door de bladeren van de bomen met lange schaduwen en een aangename warmte, die naarmate de dag vordert verandert in een overstroming van licht; een hitte die de aarde verschroeit en waar alleen de dichte luiken van de huizen tegen kunnen beschermen. De zon dicteert in de zomer het ritme; als ze op haar hoogst staat

en iedereen voor haar schuilt, doorbreken alleen de cicades de stilte van de verlaten straten.

Wanneer het gekraak van de scharnieren in de ochtend klinkt en de luiken van de huizen een voor een opengaan, maakt een van de poesen – slank, grijze vacht, hagelwitte kuif en een blik die een chronische eigenwijsheid verraad – zich los van de groep en loopt naar het huis met de grote, zware deur, waar een druivenrank de muur van de omheining bekleedt. Ze springt via de muur de voortuin in, loopt via de paar treden naar de tweede blauwe huisdeur met sierlijk witte details, die op een kier staat, glipt naar binnen en wandelt op haar gemak via de brede gang langs de zijkamers naar de binnenplaats, waar een schoteltje met water en een bakje kattenvoer op haar wachten.

‘Zet die schoteltjes toch bij de voordeur, hoe vaak moet ik dat nog zeggen?’ Zhor is druk in de weer in de keuken, die aan de binnenplaats grenst, wanneer ze de poes hoort miauwen. Ze houdt niet van katten in haar huis, maar tolereert haar dochter Sihams liefde voor ze, zolang die zich tot de voortuin beperkt.

‘Wat hard, zeg. Kijk nou toch eens hoe lief,’ protesteert Siham terwijl ze de poes in haar armen neemt, voordat die zich losmaakt en zich weer op het schoteltje met water stort.

‘Ga je handen wassen, dat beest zit vol vlooien.’

Siham pakt geamuseerd het schoteltje en bakje op en brengt ze naar de voortuin om haar moeder niet verder te irriteren. De poes volgt haar op de voet. Haar vader Moustapha kijkt hoofdschuddend toe, terwijl zijn vrouw een dienblad met een kan koffie, melk en een theepot op tafel neerzet.

‘Ik zei toch handen wassen, viezerik!’ zegt ze als Siham weer in de deuropening verschijnt. Sloffend beweegt Siham zich

naar de badkamer. ‘En goed wassen, niet dat lakse gedoe van jou!’ echoot het door het huis.

Siham moet lachen. Ze weet hoe haar moeder reageert op katten, maar toch laat ze ze in huis. Ze inspecteert haar gezicht in de spiegel en gaat met haar pink langs haar onderlip. Dan wast ze haar handen en veegt ze af aan haar blauwe jurk – als haar moeder dat toch eens zag. Als ze de badkamer uit loopt, komt haar zus Naima met aan haar hand Lalla de trap af gelopen.

‘Goedemorgen, Lalla, heb je goed geslapen?’ Siham neemt Lalla’s hand in de hare en geeft haar een zoen op haar voorhoofd.

‘Ach, wat valt er te slapen?’ Lalla laat Naima los en houdt zich vast aan Siham, die haar begeleidt naar de ontbijttafel, waar haar vader en broer Amien een verhitte discussie voeren.

‘Het is nog ochtend,’ roept Zhor uit. ‘Mogen we misschien eerst onze ziel bij elkaar rapen en rustig een kopje koffie drinken?’

‘Welke ziel?’ protesteert Lalla. ‘Ik heb geen ziel meer over.’

Het ochtendkabaal wordt vervangen door een zacht gegniffel. Zhor negeert Lalla’s rituele ochtendgeweeklaag.

Naima gaat naast haar zitten. ‘Niet zo onheilspellend, Lalla. Je bent een en al ziel.’

Amien gniffelt. ‘Ik hoorde van Malika dat de Amrani’s vandaag aankomen.’

‘Dat wordt nog wat, die bruiloft van Jamila. Haar Instagram staat vol met bruidskitch. Hier, moet je kijken.’ Siham laat haar mobiel zien en haar broer en vader rekken zich uit om het goed te kunnen zien. Haar moeder en Naima gaan vlug van tafel en komen achter haar staan om mee te kijken. Zhor

zet haar leesbril op en buigt zich voorover.

Alleen Lalla blijft ongestoord aan haar ontbijt zitten. Ze scheurt wat van haar *sfenj* af en doopt die in de koffie. ‘Beschrijf straks maar voor me wat jullie daar allemaal aan het bekijken zijn.’

Malika is de huishoudster van de Amrani's. Zij wonen schuin tegenover de Belkacems in de riante witgeverfde villa die immuun lijkt voor de seizoenen en altijd net zo smetteloos strak wit is als een net gestreken overhemd. Dat is te danken aan de mannen in vale, met verf bevlekte broeken en truien op lange houten trappen die eens per jaar ingehuurd worden om de buitenkant een nieuwe laag witte verf te geven. De Amrani's zijn een gegoede familie die in Europa woont. Wanneer ze daar zijn, zorgt Malika dat het huis netjes onderhouden blijft, en wanneer de familie hier is, houdt ze het huishouden draaiende. Ze kookt, maakt schoon, biedt een luisterend oor en brengt het laatste nieuws. Er is geen ruzie, verloving of ontwikkeling waar ze niet van op de hoogte is en ze brengt het, afhankelijk van het nieuws – Malika gebruikt niet graag het woord roddel – met het juiste gevoel voor drama, geheimzinnigheid, verontwaardiging of onderdrukt plezier. Of een combinatie van alle vier.

Maar geen drama, geheimzinnigheid, verontwaardiging of onderdrukt plezier toen ze de vorige avond nog even een kijkje op straat nam, Amien zag aankomen en haar kans greep te informeren of Naima weer kwam voor de zomervakantie. Dat wist ze natuurlijk al, want ze had haar zien aankomen met de taxi. Haar nieuwe tas was haar ook al opgevallen, net als die opvallend hoge hakken en haar kortere coupe, maar dat moest ze natuurlijk niet laten merken. Nee, onwetendheid veinzen

werkt het best, wist Malika al jaren. Mensen vullen met plezier de zogenaamde gaten in je kennis aan wanneer je doet alsof het je allemaal niet zo interesseert; dan zijn ze graag bereid je alles te vertellen. Gretigheid werkt averechts; mensen voelen zich bekeken, ondervraagd en sluiten zich direct als een oester. De beste manier om het sappigste nieuws te krijgen was door een nonchalant geïnteresseerde houding aan te nemen. Alsof je er eigenlijk geen tijd voor hebt, maar wel zo beleefd bent om je kostbare tijd te delen met de argeloze voorbijganger op wie je je zinnen hebt gezet.

Dus toen Amien de vorige avond tegen middernacht de straat in liep, terwijl het schijnsel van zijn mobiel zijn gezicht verlichtte, aarzelde Malika niet.

‘Goedenavond, gazelle van me. Groet je me niet meer, ben je me vergeten?’

‘Nooit.’ Opgegroeid tussen vier vrouwen – zijn moeder, tante en twee zussen – wist Amien precies wat hij wanneer moest zeggen om vrouwen te paaien. Vijf vrouwen.

Bij zijn geboorte kwam Malika op bezoek. Ze gaf hem snoep toen hij ouder werd en informeerde naar zijn cijfers op school, en nadat hij was uitgegroeid tot een begeerlijke vrijgezel vroeg ze naar de dames in zijn leven. Verpakt in koranische zegeningen wenste ze hem de mooiste bruid toe, want ‘haar mooie Amien’ verdiende niets minder.

Na het gebruikelijke ‘hoe gaat het’, ‘alles goed?’, ‘en met je ouders?’, ‘je vader?’, ‘je moeder?’, ‘en met je tante?’, ‘hoe is het met de gezondheid?’, ‘gezondheid goed?’, ‘gaat het met Lalla ook goed?’, ‘gelukkig maar’, ‘en met jou ook alles goed?’, ‘en je zussen?’, ‘en je werk?’ kan ze tot de kern komen en vragen of Naima, die ze diezelfde middag had zien arriveren, weer voor de zomer zou komen. Naima, die als universitair docent werkt,

brengt de zomervakanties en feestdagen door in het ouderlijk huis. Zeker deze zomer, want haar nicht Samira gaat trouwen, net als Jamila, de oudste dochter van de Amrani's. Dat wist Malika, want ook zij is uitgenodigd voor de bruiloft, maar ze ziet informatie krijgen als de kunst van het converseren.

Amien vertelde haar dat Naima er al was.

'Morgen komt de familie. Dat ze maar een behouden reis mogen hebben en veilig aan mogen komen,' voegde ze daar vroom aan toe. 'Zeg, nog geen bruid in het vooruitzicht voor jou? En die eigenwijze zussen van je, is er niemand die goed genoeg is voor hen?' Ze zei het plagerig, alsof ze het niet meende, maar eigenlijk was het absurd dat er kennelijk niemand voldeed aan hun hoge eisen en ze er geen moeite mee leken te hebben ongetrouwd te zijn.

'Je kent hen,' zei Amien en hij haalde zijn schouders op.

'Bruiloften baren bruiloften, wie weet wat het lot deze zomer voor jou en je zussen in petto heeft,' zei Malika, waarna ze hem een goedenacht wenste en hem op het hart drukte zijn ouders, tante en zussen haar hartelijke groeten over te brengen.

Malika is druk bezig het huis klaar te maken voor de familie. Ze is deze ochtend vroeg opgestaan om de gesloten kamers te luchten. Lakens worden van het meubilair gehaald, stof stuift weg, stoelen worden gerangeerd. Malika draait een kraan open en het geluid van lopend water vult de badkamer. Ze kiepert een volle emmer water over de stenen vloer en duwt met de trekker het water door het huis om het van het stof te ontdoen. De houten luiken in de royale villa gaan een voor een open, het duister in het huis maakt ruimte voor het zonlicht dat naar binnen valt. Malika haalt diep adem en geeft zich over aan de

genade van het licht. Ze bevrijdt zichzelf van het beklemmende donker van de gesloten kamers, van de eenzaamheid van een begrensde leven op de begane grond.

Met ieder raam, iedere deur die Malika opendoet, komt er meer lucht en leven in het huis. Wanneer alles openstaat, voelt ze de tocht onder haar opgetrokken jurk en sluit haar ogen. Ze zet de radio aan en beweegt op het ritme van Nancy Ajrams 'Ah W Noss' met haar blote voeten in het water, dat ze met de trekker langs de binnenplaats, via de gang naar de voordeur leidt; de zware ijzeren deur kraakt terwijl het water eronderdoor naar buiten stroomt, voortgestuwd door de trekker, over de stoep voor het huis. Iedere dag herhaalt ze dit, ze kan er haar frustratie in kwijt, maar vandaag doet ze het met plezier. Vandaag komt de familie aan. Het huis moet klaar zijn, geen stofje op de meubels, schone lakens, frisse badkamers, een volle koelkast en voorraadkast, en een keuken vol kookgeuren. Vanaf vandaag is ze niet meer alleen. Stemmen zullen het huis vullen. Gesprekken zullen gevoerd worden, haar mening zal gevraagd worden. Ze zal ertoe doen. Hoewel ze voor even niet meer de vrouw des huizes zal zijn, krijgt ze er veel voor terug.

Iedere zomer staat ze haar denkbeeldige troon af aan de familie bij wie ze in huis kwam toen ze nog een jonge tiener was, en die ze als haar eigen familie is gaan zien. Haar ouders vertrouwden haar op jonge leeftijd toe aan de Amrani's, en ze bleef bij de familie toen zoon Mo en zijn vrouw in het ouderlijk huis kwamen wonen. De kinderen zijn met haar opgegroeid, tijdens de vakanties hingen ze aan haar schort. Vandaag komen ze aan. *Inshallah*. Als de reis goed verloopt en er geen oponthoud is.

Malika is zo opgewonden over de bruiloft. Het is alsof haar eigen dochter gaat trouwen. Maandenlang is ze bezig geweest

met stoffen zoeken om jurken te laten maken bij een bevriende kledingmaakster voor de zomergette zou losbarsten en alle kledingmakers overvol zouden zitten. Stoffen bekijken, onderhandelen over de prijs en op de hoogte blijven van de nieuwste trends. Via WhatsApp besprak ze met Jamila en haar moeder haar vondsten, liet foto's van zichzelf maken in nieuwe jurken en stuurde die door om hun mening te horen. De afgelopen maanden begon ieder telefoontje met Jamila met een zaghrouta van Malika. De aanstaande bruid genoot er zichtbaar van dat Malika zo blij was met haar voorgenomen huwelijk en haar onderdompelde in loftuitingen en zegeningen.

En nu is het bijna zover. De eerste in het gezin Amrani gaat trouwen. De zomer was altijd al feestelijk dankzij alle familieherenigingen en vakantie-uitjes, maar deze zomer is anders. Malika voelt het. De voorbijgaande jaren was ze slechts te gast op de vele bruiloften. Maar deze zomer is het een beetje haar beurt, als lid van de Amrani's, als naaste van de bruid.

Ze draait het volume van de radio harder, knoopt haar hoofddoek om haar heupen en danst mee op de muziek. Het rumoer buiten neemt toe. Langzaam rijden auto's af en aan, het wordt steeds drukker op straat. Voorbijtrekkende deurverkopers prijzen hun waren op de kar aan. 'Paprika's, paprika's.'

Malika zet de trekker tegen de muur, knoopt de hoofddoek los van haar heupen, doet hem om haar hoofd en snelt naar buiten. Ze inspecteert de paprika's en loopt terug naar de keuken om een plastic teil te pakken. Onderweg naar buiten zet ze de radio zachter, waarna ze terugloopt naar de verkoper en de teil vult met paprika's. 'Twee kilo.' Als ze naar binnen wil gaan hoort ze de kruidenman aan het einde van de straat.

'Peterselie, koriander, selderij!'

Ze zet de paprika's neer bij de deur en wacht hem op. Ze

kiest dikke bossen peterselie en koriander uit en brengt alles naar de keuken. De teil met paprika's vult ze met water, de kruiden laat ze op het aanrecht liggen.

Dan hoort ze de claxon van een auto. Ze snelt naar de badkamer en wast haar handen. Ze trekt haar hoofddoek wat strakker, smeert snel wat lippenbalsem op haar lippen en haast zich dan naar de deur.

‘Welkom, welkom.’

Mo Amrani parkeert voor de deur. Tevreden stapt hij uit en strekt zijn benen. Hij heeft een donkerblauwe broek aan en een wit overhemd met opgestroopte mouwen. Zijn vrouw Salima stapt met een opgeluchte glimlach op haar gezicht uit en doet haar grote zonnebril af om Malika te omhelzen. Karim en Jamila, die achterin zaten, stappen zichtbaar vermoeid uit.

Zodra Malika haar in het oog krijgt, klinkt er een scherpe joejoe uit haar keel. ‘Welkom, bruid van me!’ roept ze, gevolgd door nog een joejoe, en nog een. ‘Ik heb jullie gemist, het huis heeft geen smaak zonder jullie.’ Dan reikt ze naar Jamila's tas, maar die weigert met een glimlach. ‘Je bent de bruid, je hoort niks te dragen,’ zegt Malika, waarna ze de familie voorgaat naar binnen.

Mo stapt weer in en rijdt de auto rustig de oprijlaan op. Karim sjokt erachteraan en trekt de achterbak open. Hij pakt de koffers en volgt de rest het huis in.

‘Mijn hart is blij. Ga zitten, kom op adem.’ Malika loopt naar de keuken en pakt een kan met sinaasappelsap. ‘Met mijn eigen handen voor jullie geperst,’ zegt ze. Ze zet de kan samen met een fles koud water op een dienblad, pakt glazen uit de kast en wandelt zichtbaar opgewonden naar de voorkamer. De familie is veilig aangekomen, het huis is vol.

Zonder dat iemand het doorheeft, kijkt aan de overkant Naima vanaf het dakterras van haar ouderlijk huis hoe de Amrani's door een dolblijve Malika naar binnen worden begeleid. Wanneer Karim in haar richting kijkt en hun ogen elkaar dreigen te kruisen, duikt Naima snel weg. 'De vakantiegangers zijn er.' Ze loopt op haar gemak de trap af naar beneden met in haar handen een linnen blouse.

'Niet te missen. Malika's zaghrouta heeft mijn oor doorboord,' klinkt het cynisch uit Sihams mond.

'Het circus gaat beginnen,' vult haar moeder aan. 'Iedereen trouwt, behalve mijn dochters. Wat is dat toch met jullie? Willen jullie zo blijven? Is er van ál die mannen niemand leuk genoeg voor jullie? Waar moet die man vandaan komen? De maan?'

'Néé, mam. Niet wéér. Kom, we moeten naar Sabah.' Naima geeft haar moeder een zoen en begint de tafel af te ruimen. Iedere bruijloft vraagt om een nieuwe jurk en Sabah maakt de mooiste ontwerpen. Twee keer in dezelfde jurk verschijnen zorgt voor afkeurende blikken en gefluister. Hoewel Naima zich er niks van aantrekt, geniet ze ervan een meetlint om haar lijf te voelen en de beste verhalen van Sabah te horen, die druk bezet is, maar altijd tijd heeft voor de Belkacems.

'Bismillah,' klinkt het uit Zhors mond als ze de deur uit gaan.

Naima rijdt de auto de garage uit. Een kleine witte kat springt van de motorkap als de motor wordt gestart. Uit het huis van de Amrani's klinkt opnieuw Malika's gejojoe.

Zhor kijkt haar dochters met een veelbetekenende blik aan. De zomer is begonnen, het bruijloftsseizoen kan van start.

Vlak bij Sabahs atelier worden bezoekers en voorbijgangers omhuld door een zoete wolk van gebrande suiker, die opstijgt van Hajj Brahims kar met gesuikerde noten die hij in zakjes verkoopt, gerold uit ter plekke gescheurd papier. De kar is strategisch geplaatst. Sabahs klanten weten de geur te weerstaan wanneer ze naar binnen gaan, maar zodra ze met een vol hart en nieuwe jurken naar buiten komen, zwichten ze voor het onweerstaanbare aroma van Hajj Ibrahim. De geur staat voor de vrijheid en onbezorgdheid van de zomer, ontspannen flaneren over de boulevard, heimelijk en openlijk geflirt op straat, in parken en winkels, de zaghrouta's die de huizen opvrolijken en de nachten opluisteren. Het is een geur die smaak geeft aan zomerliefdes.

Binnen geeft Sabah de blauwe takshita aan haar medewerkster om verder af te werken met zilverdraad. Ze zit met Zhor en haar dochters in het achterste, kleine zitgedeelte, dat ingericht is als een chic boudoir met velours banken, dikke fluwelen siergordijnen die 's zomers de hitte tegenhouden en 's winters de kou, en een fraaie koperen salontafel die ze van wijlen haar oma heeft gekregen.

‘De gekte lijkt ieder jaar toe te nemen.’ Sabah pauzeert en schenkt ijskoud water in voor iedereen. ‘Luister, luister, het geluid van koelte.’

Zhor en haar dochters kijken toe hoe de glazen beslaan door het gecondenseerde vocht.

‘Er zijn dit jaar zo’n vijf type bruiden: de Marokkaanse bruid die het bescheiden wil houden. De Marokkaanse bruid die al haar geld in de bruiloft stopt, zodat het geen ziel in het land ontgaat dat ze gaat trouwen – en dan moet je maar hopen dat het huwelijk standhoudt. De Europese bruid die hier haar verloren wortels zoekt en eigenlijk alles wat haar wordt aangeboden dankbaar aanneemt. De arrogante Europese bruid die met haar dikke euro’s komt zwaaien en haar prinsessenfantasie wil uitleven en denkt dat wij hier bestaan om haar te dienen. En tot slot de Marokkaanse bruid die een vis uit Europa heeft gevangen, na de bruiloft gaat emigreren en haar opwinding niet kan beteugelen dat ze straks ver weg van ons is.’

‘Ze zijn allemaal hetzelfde,’ verzucht Zhor verveeld. ‘Ze kunnen niet wachten om weg te gaan, maar zodra ze daar wonen, dwepen ze met alles wat ze achterlieten en vluchten ze vervolgens iedere vakantie hierheen.’

Sabah knikt instemmend, klokt in één adem haar glas leeg en vult het direct weer bij. ‘Het is de fantasie die werkelijkheid wordt, maar minder schitterend blijkt te zijn. Het is met Europa net als met trouwen: ze maken het veel te groot in hun hoofd en dan blijkt dat huwelijk een stuk saaier en Europa een stuk lelijker. Maar ze gaan nog liever dood dan dat ze dat toegeven en zo houden ze de leugen in stand. Maar ik vind het best, ik maak hun jurken, verdien goed geld en bemoei me nergens mee.’ Voor in de winkel gaat de deur open en klinkt

het geklingel van de bel. Als Sabah haar naam hoort, staat ze op en loopt naar voren.

De muren van de winkel staan vol met houten stellages vol kleurige stoffen, manden vol garen en een rek met trots uitgestalde kaftans. Zhor, Naima en Siham gluren mee door de gordijnen en zien dat een moeder, tante en dochter hun bestelde jurken komen ophalen.

‘Wat voor bruid was dat?’ vraagt Naima direct als Sabah weer plaatsneemt, terwijl ze hun jurken naast zich neerlegt.

‘Type 3, Europees, maar bescheiden en dankbaar. Lieve meid, ik hoop maar dat haar aanstaande deugt.’ Sabah zakt achterover in haar stoel. ‘Hoe is het met jullie? Niks aan de horizon?’

‘Hou maar op.’ Zhor gaat rechtop zitten. ‘Niemand is goed genoeg voor deze twee.’

Sabah moet lachen. ‘Weet je wat ik tegenwoordig doe? Als vreemden me vragen of ik getrouwd ben, zeg ik gewoon ja. Als je zo brutaal bent impertinente vragen te stellen, hoef ik niet uit beleefdheid eerlijk te zijn. Laatst was ik naar die nieuwe hamam, je weet wel, die achter het gemeentehuis, en de medewerkster vroeg me of ik geen leuke man voor haar had. Lag ik daar in mijn slipje op mijn rug op de hete grond te zweten, mijn borsten hopeloos slap als gegrilde paprika’s – er is echt niks meer van over.’ Sabah tilt met één hand haar rechterborst op alsof ze hem weegt. ‘Ik kon amper ademen door de hete stoom en terwijl zij met de scrubhandschoen al het vuil van mijn huid schrobde, vond ze het een goed moment om uit te weiden over haar tante in Nederland, die met een man is getrouwd die haar al van vreemdgaan beticht als ze met een neef praat. Maar ze durft niet bij hem weg te gaan omdat ze bang is dat ze dan wordt teruggestuurd.’

Zhor kijkt Sabah niet-begrijpend aan. ‘Maar als ze een vaste verblijfsvergunning heeft, is ze niet meer afhankelijk van hem.’

‘Dat zei ik ook.’ Sabah haalt haar schouders op. ‘Maar goed, ze vroeg me naar “de kindertjes”. Natuurlijk vroeg ze dat, ze zullen eens een keer overslaan en niet vragen of je netjes je taak als vrouw hebt volbracht en blagen hebt gebaard. Zonder dat ik het doorhad, hoorde ik mezelf “twee dochters” zeggen. Verrek, dacht ik terwijl ik daar lag, dit moet ik vaker doen, want de ondervraging stopte meteen. Geen waarom niet, geen Inshallah komt het nog, geen meelijdende blik, niks. De buit was binnen, getrouwd, twee kinderen, daar valt niks te halen aan roddels of valse interesse.’

De vrouwen barsten in lachen uit. ‘Bravo,’ zegt Naima bewonderend, ‘het beste wat je kon doen. Ik ga dat van je jatten.’